

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm II. Ad vltimum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

5 justificatoria, alterum mandatum sine clausula. Discrimen est, quod illud relinquit parti potestatem justificandi causam suam, seu rationes ac defensiones intra certum terminum afferendi, cur mandato parere non debeat iuxta formam quam indicat *gl. fin. in o. Ex parte 23. De verborum signific.* Mando tibi ut rem ablatam restituas, captivum liberum relinquis, ab ædificatione desistas, ædificata destruas, aut si eâ re te gravari existimas, intra octo dies, numerandos ab eo quo has literas acceperis, te sistas, & defensiones proponas, alioquin siue veneris siue non veneris, nisi mandatum executus fueris, incidas in talem pœnam: quod si pars, cui ita mandatum, rationes relevantes judici probaverit, tum ipsa absoluitur revocato mandato; sin autem rationes suas non justificaverit judici, tum prius illud mandatum firmum manet, sicuti & pœna decreta, nisi paruerit intra terminum vel antea ipsi præfixum, vel tunc de nouo præfigendum. Videatur *Gail. l. 1. obseru. 19. Min. dan. l. 2. c. 7.* Mandatum sine clausula justificatoria, est, quo aliquid sub pœna decreta præcipitur, non relicta potestate afferendi rationes, cur mandato paritum non sit, sed tantum afferendi rationes, cur pœna iniusta non sit. Exemplum: Mando vobis Consul & Senatores, ut ædificium quod in Solo alieno spretâ monitione & denuntiatione à Domino loci factâ exstruxistis, cum id factum vestrum notoriè iniustum sit, ac nulla ratione justificari queat; mox ut has literas acceperitis, destrui curetis sub pœna 12. marcarum auri; insuper vocamus vos peremptoriè ad 16. diem Aprilis, in quo comparere debeatis, & fidem facere de præterita monitione ac obedientia. Sin autem mandato non obtemperastis, ut appareat vos in pœnam incidisse, aut rationes afferatis relevantes, quare ad declarationem pœnæ procedendum non sit. Et talis quidem formula obseruatur, si aliquid agi mandetur, sin autem mandatum inhibitorium sit, de non offendendo, non arrestando, tum citatione opus non est ad ostendendam partitionem & obedientiam, sed postquam mandatum

contumaciter spretum fuit, tum citatio fieri potest ad videndum declarandumque pœnam incursum esse. Qua de re *Mindanus cit. l. 2. c. 10. n. 5.*

CAPITVLVM II.

Ad vltimum.

PARAPHRASIS.

Titius agebat contra Caium in causa possessionis adipiscendæ, & simul petitorium admiscebat, (dicens & probare paratus) sibi jus proprietatis cõpetere, Papa utrâque causam possessorij & petitorij iudicibus delegauit, ij ut parcerent partiû sumptibus & expensis, allegationes & testium depositiones super utroque iudicio permixtim exceperunt, sed cum viderent testificationes super petitorio esse magis intricatas, visum fuit, ut prius examinatis testificationibus super possessorio secundum eas pronuntiarent, postea verò resumerent causam petitorij. Querebant num id facere potuerint? Resp. Cælestinus III. Rectè ita procedi, cum iure Ciuili id expressum reperiatur.

SUMMARIVM.

1. Quid sit petitorium & possessorium iudicium, & hoc quotuplex?
2. Quot modis concurrere possint petitorium & possessorium iudicium?

ADverte 1. Quod iudicium aliud est petitorium de dominio seu proprietate rei, aliud verò est possessorium, seu de possessione. Iudicium possessorium est triplex, vel enim instituitur causa adipiscendæ possessionis, ut si hæres cupiat se mitti in possessionem rerum hæreditariarum, quas alius possidet, interdicto quorum bonorum, aut legatorum. §. *Sequens. Infit. de interdicitis.* Huc etiam spectat interdictum Saluanum, quod datur locatori seu Domino ad recipiendam possessionem rerum pro solutione pensionis sibi obligatarum. §. *Interdictum. Infit. eodem.* Vel instituitur causa restituendæ pos-

de poſſeſſionis, ſi videlicet duo ſibi poſſeſſionem vindicent, ſed Actor dicat ſe turbari in poſſeſſione ſua, quam ſaltem animo ſeu ciuilitate adhuc retinet, hoc caſu locus eſt interdicto, *vi poſſideatis*, aut *virobi*, quorum illud pro rebus immobilibus competit, hoc pro mobilibus. §. *Quorum ius*. Inſtit. eod. Vel denique inſtituitur cauſa recuperandæ poſſeſſionis, à qua per vim aliquis deiectus eſt, tum locus eſt interdicto *Vnde vi* in rebus immobilibus, *vi bonorum raptorum* in rebus mobilibus. §. *Recuperanda*. inſtit. eod. iuncta gl. *Vide cap. Paſtoralis. verb. Quod de h. t.*

2. Adverte 2. Poſſeſſorium & petitorium iudicium duobus modis concurrere poſſunt. 1. Ex parte Actoris, ut in eodem libello eadẽmque actione cumulentur, id verò impoſſibile eſt in interdicto *retinenda*, cum enim Actor fateatur ſe poſſeſſorem, non poteſt rem petere ſibi dari, ſeu reſtitui; at verò in interdicto *adipiſcendæ* vel recuperandæ fieri id poteſt iuxta reſponſum huius capituli. Et licet teſtes, aliæque probationes ſuper utraque cauſa ſimul examinari & unã ſententia utraq; cauſa terminari poſſit, atque ordinari ita debeat. c. *Paſtoralis. s. Cum dilectus. h. t.* non prohibetur tamen iudex ex juſta cauſa aliter procedere, ut videlicet poſt receptos teſtes ſuper utraque cauſa priùs expediat poſſeſſorium, poſtea progrediatur ad petitorium iudicium. 2. Concurrere poſſunt petitorium & poſſeſſorium ſeiunctim, ut Actore petente poſſeſſionem, Reus excipiat & obtēdat proprietatem ac Dominium ſibi competere, tum diſtinguendum, vel uterque ait ſe poſſidere, quod accidere poteſt, ſi plures v. g. tanquam hæredes poſſideant caſtrum cum iuribus ad hærentibus, & unus alterum repellere velit, hoc caſu neceſſe eſt iudicium poſſeſſorium priùs ſummariè tractari, atque unum in poſſeſſione collocari, ut appareat quiſnam petitor eſſe debeat, ſeu petitorij iudicij actor, iuxta l. *Ordinarij 13. inſtit. gl. C. De Rei Vind. & clariùs in l. Incerti. C. De interdictis*. ubi dicitur: ortã proprietatis & poſſeſſionis lite, priùs poſſeſſionis decidi oportere queſtionẽ, ut ex hoc, ordine facto, de Dominij diſce-

ptatione probationes ab eo qui de poſſeſſione victus eſt, exigantur; vel Reus tantum poſſidet, tum ſi agatur iudicio poſſeſſionis adipiſcendæ, admittitur Reus, ſi probationes competentis ſibi dominij in continentia afferre velit, ut docet gl. in e. 1. *verb. Contentionem. de reſtitut. ſpol. Panorm. hic in fin.* Sin autem agatur iudicio recuperandæ contra ſpoliatorem, non admittitur talis exceptio, quia poſſeſſor ante omnia reſtituendus eſt. Arg. l. 3. §. *ibid. ff. Ad exhibendum*, & docet *Dinus in Reg. 73. in 6.*

CAPITVLVM III.

Cùm Eccleſia.

PARAPHRASIS.

Vacante Eccleſiã Sutrinã Canonici Cathedralis convenientes in unum, præmiſſo ſecundum conſuetudinem hymno: *Veni S. Spiritus, Episcopum elegerunt*, eumque à ſede Apoſtolica confirmari poſtularunt: ſed Clerici Conventualium Eccleſiarum ſe opponebant, petentes electionem infirmari, quia ipsis renitentibus & exclusis, electio peracta fuerat, cum tamen in Episcoporum electionibus ipsi, & antecessores ipsorum conſueverint intereſſe. Partibus apud ſedem Apoſtolicam conſtitutis, coram auditoribus teſtes utrinque recepti fuerunt, quorum publicatis atteſtationibus, dicebant Canonici intentionem ſuam, quod ad ipſos tantum electio ſpectaret, ſatis probatam eſſe; ſed pars altera dicebat, quod teſtes melius probarent aſſertionem ſuam, videlicet quod ipſi electioni Episcoporum intereſſe deberent, cum atteſtationibus conſtaret, ipſos tribus proximè antecedentibus Episcoporum electionibus unã cum Cathedralibus interfuiſſe, & vocem actiuam habuiſſe. Innocentius III. examinatis atteſtationibus, deprehendit teſtes à Canonice Cathedralibus productos varios fuiſſe, & coram auditoribus vacillãſſe, imò etiam de negatiuã quodammodo teſtatos fuiſſe, vi-